

immediate coniungens nos Deo, cōiungit & membris ecclesiæ triumphantis & militantis. Id enim quod in omni virtute est causa meriti efficit, charitas. Est ergo præ omnibus uirtutibus appetenda, & etiam habita conferuanda.

2. † Pro quo notandum est, q̄ sicut dicit Petrus Lombardus tertio sententiarum, dist. 27. ca. 2. Charitas est dilectio, qua diligitur Deus propter se, & proximus propter Deum, uel in Deo, propter Deum dicitur quantum ad illos, qui nondū sunt iusti, qui ad hoc amandi sunt, ut iusti fiant, & in Deo propter gratiam maneat. Vnde Augustinus doctor egregius. Qui (inquit) amant homines, aut quia sunt iusti, aut ut fiant iusti amare deberet. Item Aug. in quodam sermone de sancto Stephano, & ponitur in floratio Barthol. titulo de dilectione inimici. Quare (inquit) dicit Christus. Diligite inimicos vestros, utique ut inimicos facia tis amicos. vnde dicit Apostolus ad Roma. 12. cap. Si esurierit inimicus tuus ciba illum, si sitit, potum da illi: hoc autem faciens carbonēs ignis congeres super caput eius, id est exēpla charitatis sibi præstabis. Sed contra hæc tu quisque es, qui ita non diligis, sed figis genua, elidis frontem in terram, clamas & dicis. O Deus, si moriatur inimicus meus, si quid apud te pro merui, occide inimicum meum. Et utique tu qui sic oras, ut homo moriatur malus oras contra malum, & sic facti estis iam duo mali, ille prius malè agendo, deinde tu malè orando incipis esse malus, & dicis. Domine occide malum. Respondet tibi Deus, quem vestrum prius occidam, cum ambo iā estis mali. Attende iam & aliud. Iudex homo per seipsum reum hominem non occidit: sed ipse iubet & spiculator occidit. Dicit autem iudex, occide, & tortor occidit, & tu quando dicis. Domine occide inimicum meum, te facis iudicem, & Deum quæris tuum esse tortorem. Sed respondebit tibi Deus, non ero prorsus peccatoris non ero tortor: sed pœnitentium liberator: quia nolo mortem peccatoris, sed ut conuertatur ex uiuat. nam si uoluntatem tuam habuissem, te prius occidissem, nonne antequam inuitatus

uenires ad me, & nomen meum male uiuent do blasphemasti, & manda mea, & legem meam contemptibiliter prateristi, nonne me in tuis malis operibus frequentissime irritasti, nonne me in præceptis & seruis contempsisti: si autem te occidissem meum inimicum, quomodo modo te facerem amicum. Ut quid igitur malè orando contra proximum tuum doces, quod non feci in te. Hæc Augustinus. Ideo non sic: sed attendendum est, quòd sicut Petrus Lombardus dicit ubi prius, fundans se super uerbis Christi dicentis Mathei. 22. ca. Duo sunt charitatis mandata. Vnum pertinet ad dilectionem Dei, quod est maximum in lege mandatum. Alterum pertinet ad dilectionem proximi, simile priori. Primum est hoc. Diliges dominum Deum tuum ex toto corde tuo, ex tota anima tua, & ex tota mente tua, hoc est maximum, & primum mandatum. Secundum est simile huic. Diliges proximum tuū sicut teipsum. In his duobus mandatis tota lex pendet & propheta. Pro quo notandum, quòd licet hic super recitetur explicitē nisi duo mandata, tamen Exodi. 20. recitantur decem, quorum tria pertinent ad dilectionem Dei, & uocantur mandata primæ tabulæ secundum Augustinum, pro eo scilicet, quòd scripta erant in prima tabula, quam Deus proprio digito scripsit Moyse, populo Israelitico ad ministranda, ut patet Exodi. 30. & 34. capitu. Et septem alia pertinent ad dilectionem proximi, & uocantur mandata secundæ tabulæ secundum Augustinum, pro eo scilicet, quòd scripta erant in secunda tabula, quas dominus scripsit populo suo ad ministrandas. Et hæc tria mandata primæ tabulæ sunt quasi quedam explanationes declarantes primum mandatum pertinet ad dilectionem Dei, quod Christus recitat in euangelio ubi supra, cum dicit. Diliges dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & cætera, sicut & septē mandata secundæ tabulæ sunt explanationes declarantes secundum mandatum Christi euangelicum pertinet ad dilectionem proximi, cum dicit. Secundum est simile huic.

Diliges